

KUVA: KAI WIDELL / SYKE

Tekstiilien kiertotalous

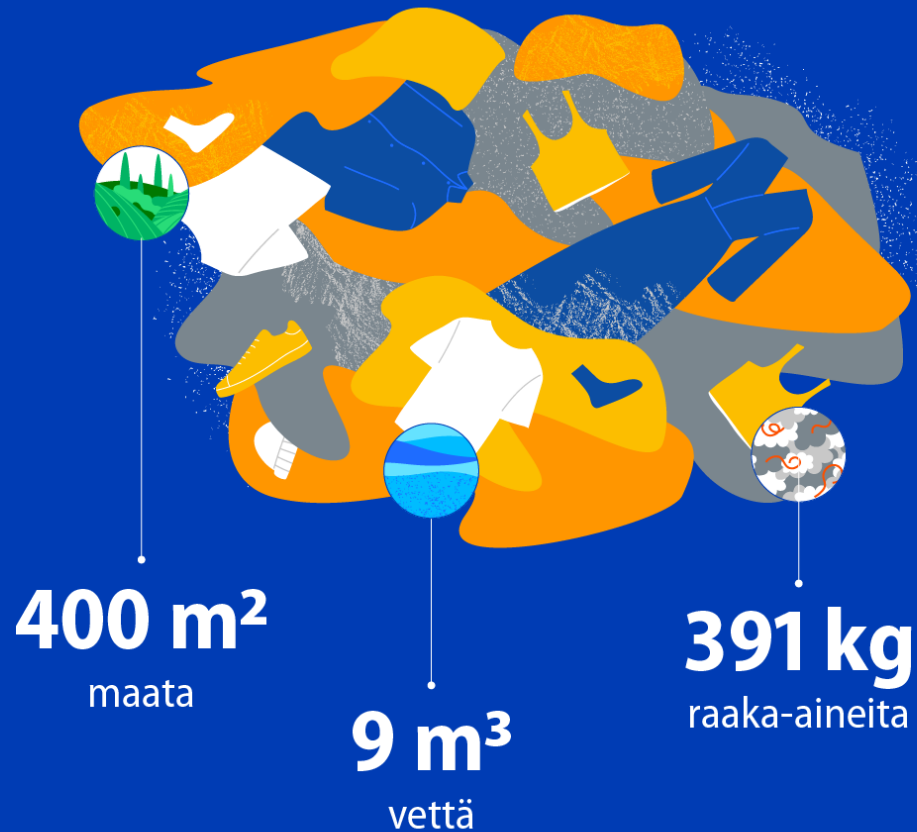
Tekstiilien markkinavuoropuhelu 8.11.
Hanna Salmenperä, SYKE

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

TEKSTIILIEN YMPÄRISTÖVAIKUTUS

Vuonna 2020 tekstiilien keskimääräinen
kulutus EU:ssa vaati henkeä kohden:

ja aiheutti noin **270 kg:n** hiilijalanjäljen

Tekstiilien aiheuttamat ympäristöhaasteet

- Luonnonvarojen ylikulutus
- Veden pilaantuminen
- Haitalliset kemikaalit raaka-ainetuotannossa, tekstiilituotannossa
- Mikro- ja nanomuovipäästöt
- Kasvihuonekaasupäästöt
- Tekstiilijäte kaatopaikoilla

Kuva: Euroopan ympäristövirasto,
EEA 2023

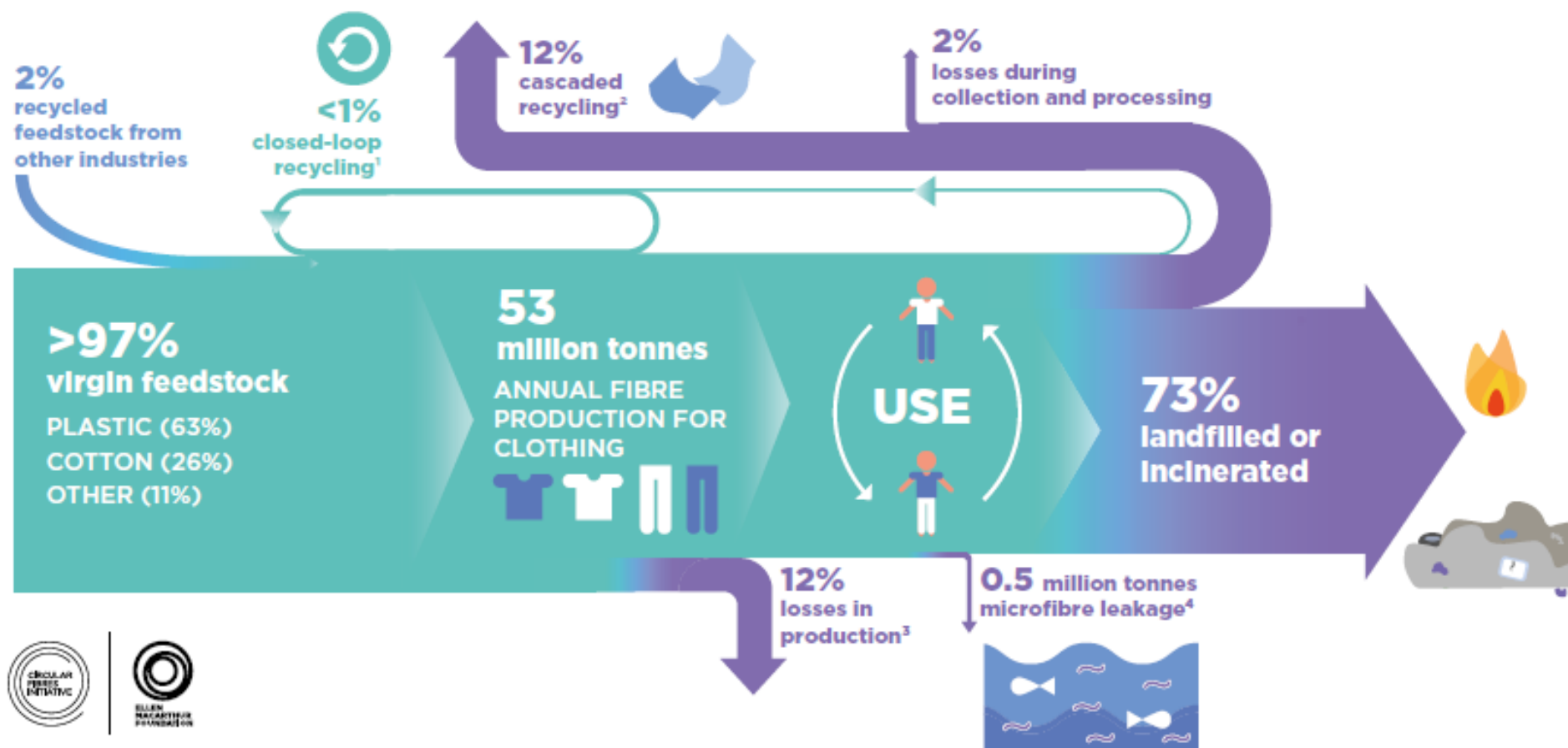
Kiertotaloustermeistä

Poistotekstiili on omistajalleen tarpeetonta tekstiiliä. Se sisältää niin tekstiilijätteet kuin uudelleenkäyttöön kelpaavat käytetyt ja ehjät tekstiilituotteet. Lajittelemattomat poistotekstiilit tulkitaan jätelainsäädännön mukaan tekstiilijätteeksi.

Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen samaan tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu (JL)
Uudelleenkäyttöön kelpaava tekstiili on ehjä, puhdas ja käyttökelpoinen.

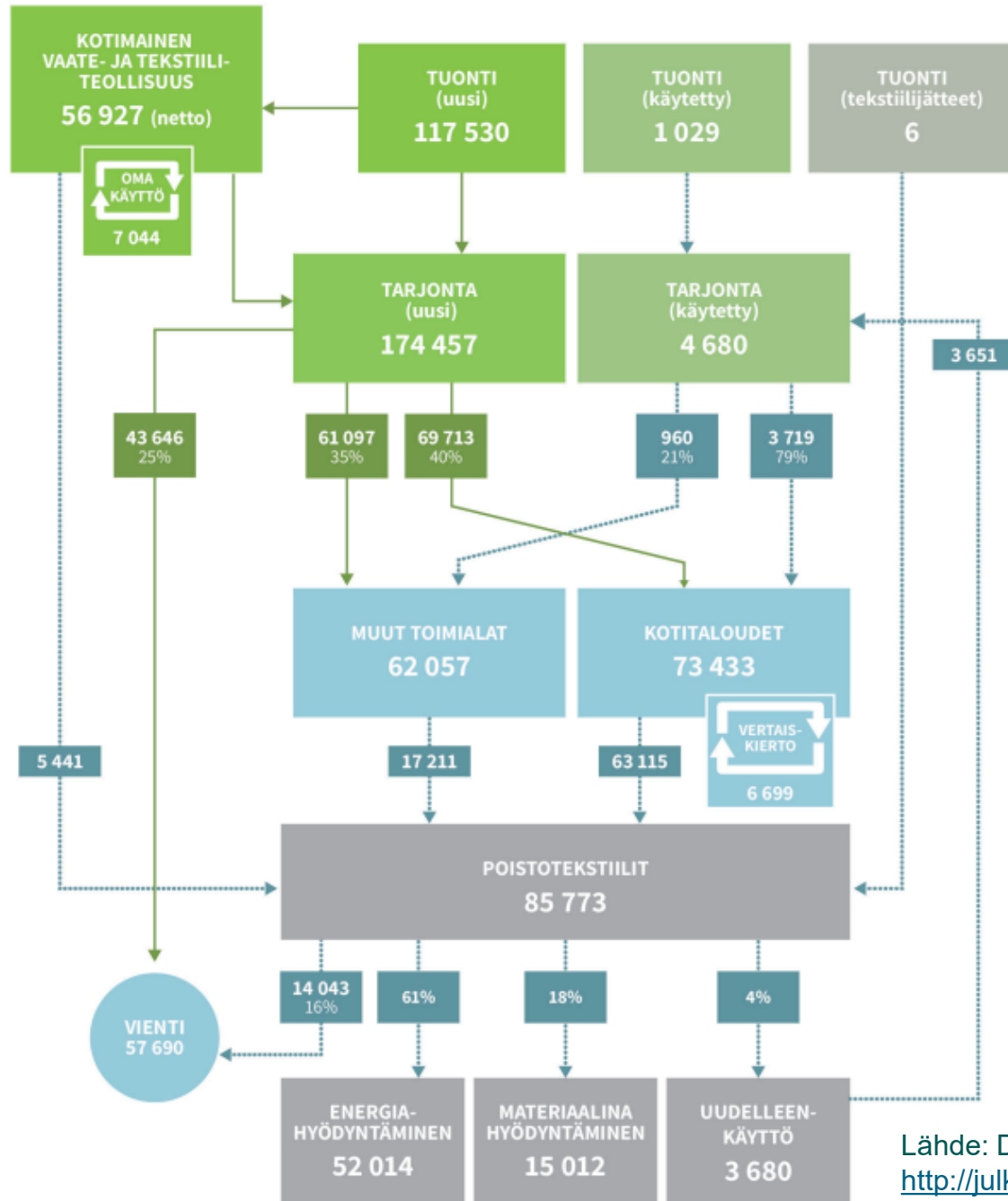
Kierrätyksellä tarkoitetaan toimintaa, jossa jäte valmistetaan tuotteeksi, materiaaliksi tai aineeksi joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen (JL).
Tekstiilejä voidaan kierrättää joko mekaanisen, kemiallisen tai termisen menetelmän avulla.

Globaalit tekstiilien materiaalivirrat

Tekstiilivirrat Suomessa 2019

- Kotitaloudet vastaavat vähän yli 50 % kotimaan kulutuksesta.
- Vaatteiden ja kodin tekstiilien kulutus oli 11,3 kg / asukas.
- Poistotekstiilejä kertyi 85 770 t. Tästä vietiin ulkomaille 18 % ja loput jäivät kotimaahan uudelleenkäyttöön tai hyödynnettäväksi materiaalina tai energiana. Noin 60 % kaikesta poistotekstiilistä päätyi polttoon

Lähde: Dahlbo ym. 2019. Tekstiilivirrat Suomessa 2019. Tiivistelmä.
<http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167873.pdf>

Mitä kiertotalous tarkoittaa?

Kiertotalous

= uusi talouden toimintamalli, jossa tuotteet ja niiden sisältämät materiaalit pyritään säilyttämään mahdollisimman pitkään käytössä kestävän suunnittelun, uudelleenvalmistuksen, uudelleenkäytön, korjauksen tai kierrättämisen avulla.

Tavoitteena tekstiilien pitäminen kierroissa mahdollisimman pitkään ja haitallisten ympäristö- ja terveysvaikutusten vähentäminen

1

Elinkaari, kestävyys

Pitkäikäisiä tuotteita kertakäyttöisten sijaan. Tuotteiden kestävyys, korjattavuus, muunneltavuus ja ajattomuus. Tuotesuunnittelun merkitys. Vaatekierron pidentäminen.

2

Materiaalivalinnat ja tuotantomenetelmät

Materiaalivalintojen kestävyys, huollettavuus, kierrätettävyys ja jäljitettävyys. Uudet biopohjaiset ja kierrätysmateriaalit sekä ympäristöystävällisemmät tuotantomenetelmät.

3

Korjaus- ja huoltopalvelut

Korjaus- ja huoltopalveluiden saatavuus ja kilpailukykyisyys.

4

Uudelleenkäyttö

Jälleenmyynti, hyväntekeväisyys, vuokraus, lainaus, jakamistalous, uudet liikentoimintamallit.

5

Kierrätys materiaalina

Tekstiilien mekaaninen ja kemiallinen kierrätys. Kierrätysmateriaalien markkinat, kysynnän lisääminen kierrätyskuiduille.

EU tekstiilijätestrategia 2022

VISIO: Vuoteen 2030 mennessä EU:n markkinoille saatettavat tekstiilituotteet ovat **pitkäikäisiä ja kierrätettäviä**, niissä on mahdollisimman paljon **kierrätettyjä kuituja**, niissä ei ole lainkaan **vaarallisia aineita** ja ne on **tuotettu sosiaalisia oikeuksia ja ympäristöä kunnioittaen**.

Laaja politiikkakeinopaletti, joka kytkeytyy moneen strategiaan: European Green deal, Circular economy action plan, Industrial strategy.

Kuva: Syken kuvapankki, Kai Widell

Keskeiset tekstiilistrategian toimet 2022-2024 I

Kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen valmistelu ja hyväksyminen ja sen mukaiset toimet

<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20230629STO01708/ekosuunnitteluasetus-takaamaan-eu-markkinoilla-myytavien-tuotteiden-kestavyys>

- Tekstiilituotteiden ympäristökestävyyttä koskevat pakolliset vaatimukset
- Tekstiilien digitaalinen tuotepassi
- Ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja koskevat pakolliset vaatimukset
- Myymättä jääneiden tekstiilien hävittämiskielto

Muut kestäväää tuotantoa ja kulutusta koskevat toimet

- Ympäristöväättämien luotettavuuden varmistaminen <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/eu-n-komissio-haluaa-hillita-tuotteiden-ja-palveluiden-viherpesua>
- Tekstiilimerkinnät (Tekstiilimerkintöjä koskevan asetuksen uudelleentarkastelu ja digitaalisen merkin käyttöönotto, EU-ympäristömerkin tekstiilituotteita ja jalkineita koskevien arviointiperusteiden arviointi) https://europa.eu/youreurope/business/product-requirements/labels-markings/textile-label/index_fi.htm
- Tuotteen ympäristöjalanjälkeä koskevat tuoteryhmäsäännöt vaatteille ja jalkineille <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/807fe17c-bf99-4852-9984-69f00bb42e09/content>
- Mikromuovialoite <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20181116STO19217/mikromuovit-lahteet-haitat-ja-eu-n-ratkaisut>
- Tekstiiliteollisuuden BREF

Keskeiset tekstiilistrategian toimet 2022-2024 II

Jätteisiin liittyvät toimet

- **Tekstiilien laajennettu tuottajavastuu** <https://kiertotaloussuomi.fi/artikkelit/2023/10/23/tekstiilien-tuottajavastuu-tulossa-jatedirektiivin-myota-muutoksia-tekstiilien-parissa-toimiville/>
- Uudelleenkäytön ja kierrätyksen tavoitteiden valmistelun käynnistäminen
- Tekstiilijätteen vientiä OECD:n ulkopuolelle koskevien rajoitusten toimeenpano ja kriteerien kehittäminen jätteen ja käytettyjen tekstiilituotteiden erottamiseksi toisistaan

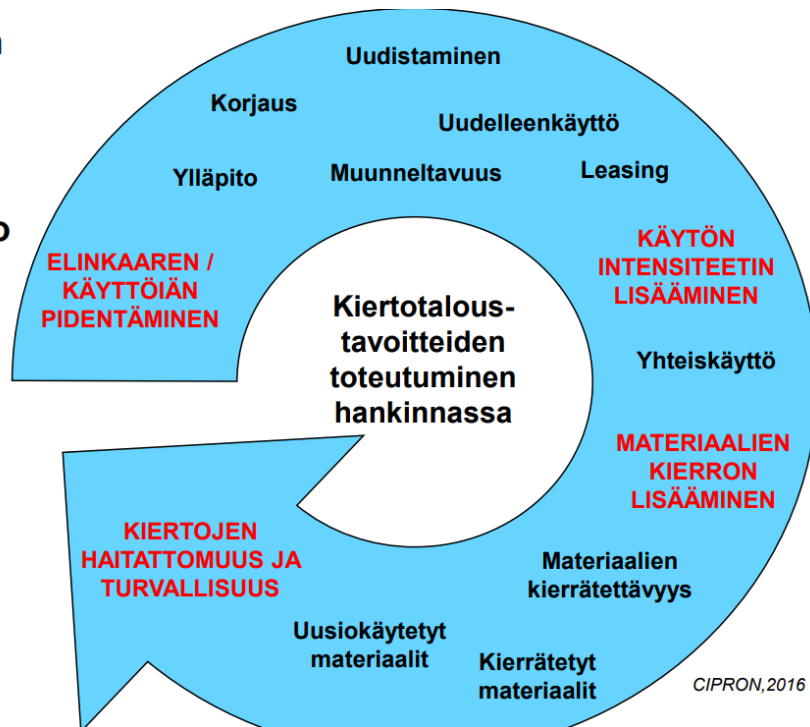
Siirtymän mahdollistamiseen tähtäävät toimet

- Sitoumukset, kampanjat, rahoitus, koulutus ja osaaminen yms.

https://environment.ec.europa.eu/publications/textiles-strategy_en

Lopuksi tekstiilihankinnoista

1. Materiaalien arvon säilyttäminen
2. Tuotteiden ja materiaalien kierto
3. Käyttöasteen / intensiteetin lisääminen
4. Turvallinen kiertotalous, kiertojen haitattomuus

Kiertotalousnäkökulmat hankintakriteereissä

- Tuote-elinkaaren pidentäminen - kestävä ja helpommin korjattavat tuotteet
- Tuote palveluna - asiakas maksaa käytöstä ja/tai suoritteesta
- Resurssitehokkuus ja kierrätys, tuotteiden ja palveluiden haitattomuus
- Suositaan uusiutuvia, kierrätettäviä ja biohajoavia materiaaleja sekä uusiutuvaa energiaa

Alhola, Salmenperä, Ryding & Busch. 2017. Circular Public Procurement in the Nordic Countries. TemaNord, 2017:512.

Kiitos!

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute